Lietas arhīva Nr. CA-1824-20/5
ECLI:LV:RAT:2020:1104.C33429919.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2020. gada 4. novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente Ligita Gavare
tiesnese Olita Blūmfelde un Ilze Celmiņa
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA /Nosaukums A/ un /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2020. gada 2. aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 24. maijā prasītājs /pers. A/ cēla tiesā prasību pret atbildētāju SIA /Nosaukums A/ par pienākuma uzlikšanu.

Pamatojoties uz Komerclikuma 194. pantu, prasītājs lūdzis tiesu uzlikt par pienākumu SIA /Nosaukums A/ izsniegt prasītājam visus SIA /Nosaukums A/ dokumentus par laika periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim (ieskaitot) un par laika periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz prasības pieteikuma parakstīšanas brīdim; piedzīt no SIA /Nosaukums A/ par labu prasītājam tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīti šādi argumenti.

[1.1] Prasītājs ir SIA /Nosaukums A/ dalībnieks.

[1.2] Atbilstoši Komerclikuma 194. pantam prasītājam ir tiesības uz informāciju par viņam piederošajā uzņēmumā notiekošo. Prasītājam pieder 934 atbildētāja pamatkapitāla daļas, kas piešķir viņam tiesības saņemt par sabiedrību visu viņam nepieciešamu informāciju bez jebkādiem ierobežojumiem.

Ar 2019. gada 28. februāra pieprasījumu prasītājs ir vērsies pie atbildētāja ar lūgumu izsniegt visu informāciju, kas ir saistīta un/vai attiecināma uz atbildētāju par 2018. gadu. Šī informācija ir svarīga prasītājam, jo gada pārskats par 2018. gadu apstiprināts, nepiedaloties prasītājam, nenodrošinot prasītājam iespēju iepazīties ar jebkādiem ar to saistītājiem dokumentiem un neievērojot rakstveida iebildumus.

[1.3] 2019. gada 18. martā atbildētājam ir veiktas divas būtiskās izmaiņas: juridiskās adreses maiņa un iepriekšēji sabiedrības dalībnieki /pers. C/ un /pers. D/ ir atsavinājuši visas viņiem piederošās kapitāla daļas jaunajam dalībniekam – SIA "/Nosaukums B/". Par minētajām izmaiņām, kapitāla daļu atsavināšanu, veikala pēc adreses /adrese/, slēgšanu prasītājs nebija informēts.

[1.4] Ievērojot Komerclikuma 194. panta nosacījumus, prasījums aptver visus sabiedrības dokumentus par prasībā norādīto laika periodu un līdz ar to nav nepieciešama to detalizēta uzskaite. Līdz ar to prasītājs ir tiesīgs prasīt visu dokumentāciju (it īpaši grāmatvedību) par jebkādu periodu, kad viņš bija atbildētājas dalībnieks, tai skaitā arī par laiku, kad pats prasītājs bija valdes loceklis (30.01.2015.-27.11.2018.), jo šobrīd prasītājam šāda statusa nav. Taču jāņem vērā, ka Komerclikuma 194. pants nekādā veidā informācijas sniegšanas pienākumu neaprobežo ar to, ka sabiedrības dalībnieks pilda valdes locekļa pienākumus.

Prasītājs vēlas un viņam ir pamats saņemt no atbildētāja visu dokumentāciju par diviem periodiem: no 2018. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim; no 2019. gada 1. janvāra līdz šī prasības pieteikuma parakstīšanas brīdim.

[2] 2019. gada 2. septembrī prasītājs iesniedzis tiesā prasības pieteikuma papildinājumus kā līdzatbildētāju norādot /pers. B/, paskaidrojot, ka /pers. B/ rīcībā ir jābūt informācijai un dokumentācijai, kas attiecas uz atbildētājas darbību, jo viņš sniedz atbildētājai grāmatvedības pakalpojumus

Prasītājs ar 2019. gada 19. jūlija rakstveida pieprasījumu ir vērsies pie /pers. B/, lūdzot nosūtīt prasītājam visu dokumentāciju, kas tika sagatavota un/vai iesniegta, un/vai saņemta sakarā ar atbildētāja darbību laika posmā no 2018. gada 1. janvāra līdz informācijas izsniegšanas brīdim. /pers. B/ nav reaģējis uz minēto pieprasījumu.

Prasītājam savu aizskarto tiesību aizsardzības nolūkā, lai saņemtu dokumentāciju, uz ko viņam ir tiesības, ir pamats celt prasību pret abiem atbildētājiem, jo abu personu rīcībā ir informācija, kuru prasītājam ir tiesības saņemt.

[3] Par celto prasību atbildētājs /pers. B/ iesniedzis tiesā rakstveida paskaidrojumus, kuros norāda, ka prasība nav pamatota.

[3.1] 2019. gada 30. jūlijā /pers. B/ kā fiziska persona saņēma ierakstītu vēstuli no prasītāja ar lūgumu nodot uzņēmuma SIA /Nosaukums A/ visus dokumentus par laika periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 19. jūlijam.

/pers. B/ kā fiziska persona nav sniedzis grāmatvedības pakalpojumus SIA /Nosaukums A/", viņam nav iespēju izpildīt prasītāja lūgumu nodot dokumentus. Prasītājam nav bijis ar /pers. B/ abpusēji parakstīts līgums par grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu SIA/Nosaukums A/".

[3.2] No Valsts Ieņēmumu dienesta datu bāzes iegūtā informācija nevar būt par pierādījumu tam, ka /pers. B/ kā fiziska persona ir sniedzis grāmatvedības pakalpojumus, jo Valsts Ieņēmumu dienesta iesniegtos dokumentus Elektroniskā deklarēšanas sistēmā /pers. B/ iesniedzis uz līguma pamata ar SIA /Nosaukums A/", pārstāvot grāmatvedības ārpakalpojuma sniedzēja uzņēmumu. Ja prasītājs min, ka viņš ir dibinātājs un valdes loceklis, un izrādīja rūpes par uzņēmuma finansiālo stāvokli un aktīvi darbojās tā labā, tad prasītājam vajadzētu zināt, ar kādu grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzēju ir noslēgts sadarbības līgums.

Atsaucoties uz SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa sniegto informāciju, no 2019. gada 1. aprīļa līdz šo paskaidrojumu sniegšanas brīdim, uzņēmumā netika veikta saimnieciskā darbība. Pēc mutiska dalībnieku lūguma, /pers. B/ iesniedza tukšus pārskatus. Tādu pārskatu iesniegšana neparedz balstīties uz attaisnojošu dokumentu fiksētiem parametriem.

[4] Par celto prasību atbildētājs SIA /Nosaukums A/ iesniedzis rakstveida paskaidrojumus, kuros norāda, ka prasību neatzīst.

[4.1] Kā tas izriet no prasības pieteikuma lūgumu daļas, prasītājs lūdz tiesu uzlikt par pienākumu SIA /Nosaukums A/ izsniegt prasītājam visus SIA /Nosaukums A/ dokumentus par laika periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembra un no 2019. gada 1. janvāra līdz celtās

prasības pieteikuma parakstīšanas brīdim. Tā kā SIA /Nosaukums A/ nav zināms datums, kad prasītājs ir parakstījis pieteikumu tiesai, pieņemams, ka periods, līdz kuram atbildētājai jāsniedz visi dokumenti, ir nosakāms līdz pieteikuma sastādīšanas datumam – 2019. gada 23. maijs.

[4.2] Atbildētāja uzskata, ka pieprasītie dokumenti prasītājam nemaz nav nepieciešami, jo tie jau, visticamāk, atrodas viņa rīcībā un prasītājs nemaz neplāno tos izmantot.

[4.3] SIA /Nosaukums A/uzskata par savu pienākumu informēt tiesu par notikumu patieso gaitu.

[4.3.1] SIA /Nosaukums A/ uzņēmuma bijušo dalībnieku /pers. D/, /pers. C/ un prasītāja starpā pastāv strīds par kādreiz kopīgi vadītā biznesa izbeigšanos, kam par iemeslu ir SIA /Nosaukums A/ uzņēmuma finanšu situācijas pasliktināšanās, kā arī dalībnieku un valdes nespēja vienoties par pieņemamu uzņēmējdarbības darba organizācijas politiku. Ievērojot minēto, prasītājs ir cēlis vairākas prasības pret SIA /Nosaukums A/un SIA /Nosaukums A/ pārējiem dalībniekiem.

[4.3.2] SIA /Nosaukums A/ darbība šobrīd ir pilnībā apturēta un tai nav līdzekļu, lai algotu darbiniekus, kuri spētu izpildīt regulāros prasītāja pieprasījumus, ka arī nav neviena amatpersona, kura būtu ieinteresēta un/vai motivēta aktīvi iesaistīties ar SIA /Nosaukums A/" saistītajās tiesvedībās.

[4.3.3] Prasītājs cenšas maldināt tiesu, norādot, ka prasītājam it kā ir tiesības saņemt SIA /Nosaukums A/dokumentāciju.

Par laika posmu no 2015. gada 30. janvāra līdz 2018. gada 27. novembrim prasītājam ir visa nepieciešamā dokumentācija, jo viņš ieņēma SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatu ar tiesībām pārstāvēt uzņēmumu atsevišķi.

Šos dokumentus prasītājs ir regulāri kopējis, izmantojot savas neierobežotas valdes locekļa tiesības piekļūt jebkāda veida informācijai. Ja šie dokumenti nav saglabājušies viņa rīcībā, tam par iemeslu ir prasītāja pavirša attieksme pret formāliem procesiem kopumā.

[4.3.4] Ar 2018. gada 16. novembra SIA /Nosaukums A/ dalībnieku sapulces lēmumu (protokols Nr.2/2018) prasītājs atbrīvots no valdes locekļa amata. Šo sapulces lēmumu prasītājs bija pārsūdzējis Zemgales rajona tiesā un tiesa šo sapulces lēmumu ir atcēlusi, jo netika ievērota sapulces izziņošanas kārtība.

Atbilstoši Latvijas Republikas Uzņēmuma reģistra datiem kopš 2019. gada 16. jūlija prasītājs atjaunots SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatā.

A r 2019. gada 20. augusta SIA/Nosaukums A/ dalībnieku sapulces lēmumu prasītājs atkārtoti tika atbrīvots no valdes locekļa amata un SIA /Nosaukums A/ veic darbības, lai publiski reģistrētu prasītāja atcelšanu no valdes. Šo apstākli SIA /Nosaukums A/ lūdz tiesu ņemt vērā arī skatot konkrēto lietu un nepieļaut situāciju, kad prasītājs vienlaicīgi rīkojas lietā ar prasītāja un SIA /Nosaukums A/ tiesībām.

[4.3.5] Prasītāja pārmetumi par SIA /Nosaukums A/ juridiskās adreses nomaiņu un tās dalībnieku kapitāldaļu pārdošanu nav vērtējami konkrētās lietas ietvaros, jo neattiecas uz šajā lietā izskatāmā strīda būtību.

[4.3.6] Lietā nepastāv strīds par to, ka atbilstoši Komerclikuma 194. pantam prasītājs, būdams SIA /Nosaukums A/ dalībnieks, ir tiesīgs iepazīties ar SIA /Nosaukums A/dokumentiem. Domstarpības pastāv par to, vai tiesības iepazīties konkrētajā gadījumā ietver arī tiesības saņemt šos dokumentus, dokumentu apjomu, ar kurām dalībniekam (prasītājam) ir tiesības iepazīties un prasītāja motīvu godprātību un prasījuma pamatojuma pietiekamību.

Minētajā normā lietotais formulējums "saņemt informāciju par sabiedrības darbību" nenozīmē prasītāja tiesību saņemt konkrētus SIA/Nosaukums A/ dokumentus, bet gan tikai un vienīgi tiesību saņemt situācijas aprakstu (arī rakstveida formā) par prasītāju interesējošo jautājumu. Savukārt normā tālāk sekojošais formulējums "iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem" paredz prasītājam tiesību tikt iepazīstinātam ar SIA/Nosaukums A/ dokumentiem, bet ne saņemt/iegūt tos (arī šo dokumentu atvasinājumus) savā valdījumā.

Iepazīšanās tiesība konkrētajā gadījumā ir izlietojama, aprobežojoties vien ar dokumentu apskati/aplūkošanu. Tā kā neviena Komerclikuma norma nenosaka prasītājam tiesības saņemt personīgā lietošanā jebkāda veida SIA /Nosaukums A/ dokumentus, šādas tiesības prasītājam nav.

[4.3.7] Prasītājs nav tiesīgs izprasīt jebkāda veida dokumentus no SIA/Nosaukums A/taču ir tiesīgs iepazīties ar interesējošiem dokumentiem, saskaņojot šo procesu ar SIA /Nosaukums A/valdi un pamatojot savu pieprasījumu ar objektīviem un pārbaudāmiem iemesliem, lai SIA /Nosaukums A/ tādā veidā ir iespēja pārliecināties par prasītāja motīvu godprātību.

Ievērojot minēto, SIA /Nosaukums A/ uzskata, ka Komerclikuma 194. pants neparedz prasītājam tiesības iepazīties ar pilnīgi visiem SIA /Nosaukums A/ dokumentiem, bet gan ar tiem dokumentiem, kuru pārzināšanas nepieciešama kapitālsabiedrības dalībnieku sapulces funkciju pildīšanai.

[4.3.8] SIA /Nosaukums A/uzskata, ka prasītājam katrā atsevišķā gadījumā jānorāda konkrētus dokumentus, ar kuriem viņš vēlās tikt iepazīstināts un jāpamato savu lūgumu ar skaidru un objektīvu iemeslu.

[5] Ar Rīgas rajona tiesas 2020. gada 2. aprīļa spriedumu prasība noraidīta.

Nospriests piedzīt no /pers. A/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,37 *euro*.

[5.1] Pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasība pret atbildētāju /pers. B/ noraidāma, jo Komerclikuma 194. panta izpratnē /pers. B/ nav SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis un nevar izpildīt darbības, kuru izpildi Komerclikums noteicis kapitālsabiedrības valdei.

[5.2] Prasītājs bija SIA /Nosaukums A/ dalībnieks kopš 2015. gada 25. augusta, bet vienlaikus prasītājs laika posmā no 2015. gada 30. janvāra līdz 2018. gada 27. novembrim un no 2019. gada 16. jūlija bija arī valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, tāpēc prasītājam bija pieejami dokumenti, kurus prasības pieteikumā lūdzis izsniegt.

[5.3] Tiesa par neapstrīdamu atzinusi faktu, ka dalībniekam ir tiesības uz informāciju un Komerclikuma 194. pants piešķir dalībniekam tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem. No minētās normas satura izriet, ka tās regulējums ietver tikai šīs divas tiesības – tiesības saņemt informāciju un tiesības iepazīties ar dokumentiem.

Atbildētājs nav atteicies prasītāju iepazīstināt ar tam interesējošo informāciju, bet gan nepiekrīt izsniegt prasītāja pieprasītos dokumentus, kas pirmās instances tiesas ieskatā pierāda to, ka sabiedrības valde savus pienākumus pilda kā kārtīgs un rūpīgs saimnieks, aizsargājot informāciju, kurai ir būtiska nozīme sabiedrības attīstības nodrošināšanai un atbilstoši likumā noteiktajam atturas no tādu darbību veikšanas, kas nepamatoti rada mantisku samazinājumu sabiedrībai, ko radītu nepamatotu visu dokumentu izsniegšana prasītājam, kas tā nebūtu, ja prasītājam uzrādītu konkrētus dokumentus.

[5.4] Tiesu praksē atzīts, ka Komerclikuma 194. pants piešķir sabiedrības dalībniekam tiesības tikai iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem, bet neparedz dalībnieka tiesības uz šo dokumentu atvasinājumu pieprasīšanu un saņemšanu, kā arī neparedz sabiedrībai dokumentu kopiju izgatavošanas pienākumu un sabiedrības pienākumu izsniegt dalībnieka pieprasīto dokumentu atvasinājumus. Tātad gadījumā, ja sabiedrības dalībnieku sapulce un valde nav informāciju ierobežojusi, dalībniekam ir tiesības iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem neatkarīgi no tā, vai šie dokumenti ir papīra formā, vai elektroniski, bet ne pieprasīt un saņemt no sabiedrības šo dokumentu atvasinājumus. Informācijas saņemšanas process nekādi nedrīkst traucēt valdes darbu (sk., piemēram, *Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2018. gada 8. marta spriedumu lietā Nr.CA-0088-18/11, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 13.aprīļa spriedumu lietā Nr.CA-0169-17/24*).

Tiesa atzinusi, ka prasījums – uzlikt par pienākumu SIA /Nosaukums A/ izsniegt prasītājam visus SIA /Nosaukums A/ dokumentus par laika periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz prasības pieteikuma parakstīšanas brīdim, novērtējams kā neatbilstošs Komerclikuma 194. pantā noteiktajam, tāpēc celtā prasība atzīstama par nepamatotu un noraidāmu arī daļā pret SIA /Nosaukums A/

[6] Par minēto spriedumu prasītājs iesniedzis apelācijas sūdzību, pārsūdzot to pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[6.1] Prasītājam kā sabiedrības dalībniekam jebkurā laikā saskaņā ar Komerclikuma 194. pantu ir tiesības pieprasīt un saņemt informāciju.

Ja atbildētāja jau būtu izsniegusi pieprasīto informāciju (kaut vai daļēju), būtu pamats vērtēt vai atkārtots pieprasījums ir pamatots. Atbildētājas valde vairāk nekā gadu nav izpildījusi pat daļēju sūdzības iesniedzēja pieprasījumu izsniegt visu informāciju, kas liecina par to, ka Komerclikuma 194. pantā nostiprinātā tiesība tiek ignorēta, bez jebkāda pamatojuma.

Nav šaubu, ka informācija ir jāaizsargā, bet nav konstatējams loģisks un pamatots mērķis aizsargāt informāciju no sabiedrības dalībnieka, kas tiešā veidā ir ieinteresēts, lai komersants attīstītos un nestu peļņu.

[6.2] Apelācijas sūdzības iesniedzējs kritiski vērtē tiesas argumentu, ka pienākums izsniegt visus dokumentus par laika periodu, kas pārsniedz vairāk nekā gada periodu, būtiski apgrūtinās kapitālsabiedrības darbību, gan pārsniegs likumdevēja noteikto tiesību apjomu.

[6.2.1] Atbildētāja jau ilgstoši neveic nekādu komercdarbību, tāpēc nav skaidrs, kā var tikt apgrūtināta sabiedrības darbība, ja darbība netiek īstenota. Par dokumentu saņemšanas mērķi jau bija norādīts iepriekš.

[6.3.2] Nodrošinot prasītājam tiesības saņemt minētos dokumentus, tiktu sasniegts Komerclikuma 194. pantā noteiktais mērķis – iepazīties ar sabiedrības dokumentāciju.

[6.3.3] Prasītāja ieskatā valdes locekļi liks visus iespējamos šķēršļus prasītāja tiesību īstenošanai, tāpēc tiesības iepazīties jānodrošina maksimāli neatkarīgi no valdes klātbūtnes.

[6.4] Tiesa atzinusi sūdzības iesniedzēja tiesības iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem, bet apšauba tiesības saņemt dokumentāciju.

[7] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas un izplatības pārvaldības likuma 10. pantu, 2020. gada 1. jūlijā lietas dalībniekiem nosūtīti tiesas paziņojumi par /pers. A/ apelācijas sūdzības izskatīšanu rakstveida procesā 2020. gada 4. novembrī.

[8] Prasītājs iesniedzis paskaidrojumu papildinājumus.

Prasītājs lūdzis ņemt vērā Komerclikuma komentāros noteikto, ka Komerclikuma 194. pants uzliek valdei atbilstošu pienākumu sniegt dalībniekiem tā pieprasītās ziņas un uzrādīt attiecīgos dokumentus, kā arī izsniegt šo dokumentu kopijas, norakstus un izrakstus.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudot lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir noraidāma.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešajai daļai fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Civilprocesa likuma 432. panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

[11] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa devusi pareizu juridisko novērtējumu iesniegtajiem pierādījumiem, pārsūdzētajā spriedumā ietvertais pamatojums par to, ka Komerclikuma 194. panta izpratnē /pers. B/ nav SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis un nevar izpildīt darbības, kuru izpildi Komerclikums noteicis kapitālsabiedrības valdei, kas ir par pamatu prasības pret /pers. B/ noraidīšanai, ir pareizs un pilnībā pietiekams. Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pārsūdzētā sprieduma argumentācijai, atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorādot.

No apelācijas sūdzības satura izriet, ka prasītājs spriedumu pārsūdz pilnā apmērā, bet iesniedzējs nav lūdzis atcelt spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība pret /pers. B/, nav izteikti iebildumu šajā daļā, tāpēc Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība pret /pers. B/ ir nepamatota un noraidāma.

[12] Lietā nav strīda par to, ka prasītājs bijis SIA /Nosaukums A/ dalībnieks kopš 2015. gada 25. augusta, no 2015. gada 30. janvāra līdz 2018. gada 27. novembrim un no 2019. gada 16. jūlija ir bijis arī valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi.

[12.1] Komerclikuma 194. panta izpratnē dalībniekam ir tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem.

Juridiskajā literatūrā dots skaidrojums, kam pievienojies arī Senāts (sk., piemēram, *Senāta 2018. gada 15. novembra spriedumu lietā Nr.SKC-293/2018 (C15226415) 8.1. punktu*), ka tiesībām uz informāciju ir vairāki aspekti. Pirmkārt, šīs tiesības nodrošina dalībniekus ar iespējām iepazīties un pārbaudīt sabiedrības gada pārskatus, grāmatvedības datus, valdes un auditoru ziņojumus, citus sabiedrības dokumentus, kā arī iepazīties ar sabiedrības īpašuma stāvokli. Otrkārt, šaurākā nozīmē šīs tiesības paredz dalībnieku iespējas saņemt informāciju par sabiedrības dalībnieku sapulcē ietvertajiem jautājumiem. Treškārt, plašākā nozīmē saistībā ar dalībnieku sapulcēm šīs tiesības paredz arī katra dalībnieka iespējas savlaicīgi pirms dalībnieku sapulces saņemt pilnīgu informāciju par izsludinātās dalībnieku sapulces norises vietu, darba kārtību un citiem būtiskiem jautājumiem (sk. *L.Rasnačs. Tiesības piedalīties kapitālsabiedrības pārvaldē un apstrīdēt dalībnieku sapulču lēmumus. Jurista Vārds, Nr.28 (830), 2014.gada 22.jūlijs)*).

Dalībnieka tiesība uz informāciju ir katram dalībniekam individuāli piemītoša tiesība. Šī tiesība piemīt katram un ikvienam dalībniekam (neatkarīgi no tā, cik kapitāla daļu viņam pieder) un nodrošina iespēju saņemt no sabiedrības sev interesējošu informāciju par sabiedrības darbību.

Minētās dalībnieka tiesības uz informāciju un tiesības iepazīties ar sabiedrības dokumentiem var ierobežot katrā konkrētā gadījumā ar dalībnieku sapulces lēmumu, ja ir pamatotas aizdomas, ka dalībnieks iegūtās ziņas varētu izmantot pretēji sabiedrības mērķiem, nodarot sabiedrībai vai ar to vienā koncernā ietilpstošajam subjektam, vai trešajām personām būtisku kaitējumu vai zaudējumus. Minēto dalībnieka tiesību ierobežošanai, ir jārealizējas kumulatīvu pazīmju kopumam: 1) jābūt dalībnieku sapulces lēmumam; 2) šāds lēmums var tikt pieņemts vienīgi pamatotu aizdomu gadījumā par šo ziņu izmantošanu pretēji sabiedrības interesēm, balstoties uz vairāku kritēriju izvērtējumu (piemēram, informācijas pieprasīšanas un izlietošanas mērķis, tās nepieciešamības pamatojums, samērīgums u.c.).

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka dalībniekam ir tiesības uz informāciju un Komerclikuma 194. pants piešķir dalībniekam tiesības saņemt no valdes informāciju.

[12.2] Pirmās instances tiesa kļūdaini atzinusi, ka atbildētāja nekādā mērā neatsaka un nekad nav atteikusi prasītājam iepazīties ar dokumentiem, jo ar 2019. gada 28. februāra pieprasījumu (*lietas 1.sējuma 17.lapa*) pierādīts, ka prasītājs lūdzis izsniegt visu dokumentāciju par 2018. gadu. Pēc pieprasījuma saņemšanas nekāda sabiedrības darbība, lai realizētu prasītāja tiesības, nav sekojusi.

Kā pamatoti norādījis prasītājs, tikai pēc prasības pieteikuma iesniegšanas tiesā, atbildētāja sniegusi viedokli par prasītāja tiesībām saņemt informāciju, norādot, tā ir noraidāma, jo nav skaidrs informācijas saņemšanas un izmantošanas mērķis.

Komerclikuma 194. pantā paredzētais tiesību ierobežojums nav saistīts ar informācijas pieprasījuma motivāciju. Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav nozīmes, pamatota vai nepamatota ir informācijas pieprasīšanas motivācija, jo Komerclikuma 194. pants neuzliek pienākumu dalībniekam pamatot informācijas pieprasījuma mērķi un izmantošanas nolūku, tomēr jāņem vērā, ka minētā tiesību norma uzliek sabiedrības valdei pienākumu pārliecināties, ka sabiedrības dokumentu saturošās ziņas netiks izmantotas pretēji sabiedrības mērķiem.

Komerclikuma 169. panta pirmās daļas izpratnē valdes pienākums ir pildīt savus pienākumus kā kārtīgam uz rūpīgam saimniekam, tās pienākumos

ietilpst arī pārliecināties kādiem mērķiem sniegtā informācija tiks izmantota.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājs norādījis informācijas saņemšanas mērķi, jo prasītājas brīdinājumā par informācijas sniegšanu (*lietas 1. sējuma 27.-29. lapa*) norādīts, ka informācijas pieprasīšanas mērķis sākotnēji (28.02.2019) bija saistīts ar gada pārskata sastādīšanas un apstiprināšanas laiku, bet, gatavojot prasības pieteikumu, radusies nepieciešamība izprasīt lielāku informācijas apjomu, jo sūdzības iesniedzēja ieskatā valdes locekļu rīcība liecina par mēģinājumiem pārtraukt atbildētājas komercdarbību.

Pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka prasītājam ir tiesības saņemt informāciju Komerclikuma 194. panta izpratnē, jo no lietas materiāliem neizriet, ka prasītāja tiesības būtu ierobežotas ar dalībnieku sapulces lēmumu. Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja, nenodrošinot prasītājam Komerclikuma 194. pantā paredzētās tiesības, rīkojusies negodprātīgi, tomēr šādas atbildētājas darbības nevar būt par pamatu prasības apmierināšanai.

[12.3] Civillietu tiesa kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentiem par to, ka Komerclikuma 194. pants neparedz pienākumu izsniegt visus dokumentus.

Kā jau norādīts, Komerclikuma 194. pants piešķir dalībniekam tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem.

No pieteiktā prasījuma izriet, ka prasītājs vēlas, lai tiesa uzliek par pienākumu atbildētājai izsniegt visus dokumentus par laika periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim, no 2019. gada 1. janvāra līdz prasības pieteikuma parakstīšanas brīdim.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pamatotām un piemērojamām tiesu prakses atziņām, kas izteiktas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017. gada 13. aprīļa spriedumā lietā Nr.C30442415, ko par pareizu atzinis arī Senāts ar 2017. gada 20. decembra lēmumu, atsakot ierosināt kasācijas tiesvedību. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka minētā likuma norma uzliek par pienākumu sabiedrības valdei nodrošināt dalībniekam iespēju iepazīties ar sabiedrības dokumentiem, kā arī neizslēdz dalībnieka tiesības izrakstīt nepieciešamos datus vai izgatavot kopijas ar tehniskiem līdzekļiem, piemēram, nofotografēt, bet Komerclikuma 194. pantā nav noteikts pienākums sabiedrības valdei izgatavot dokumentu kopijas izsniegšanai dalībniekam (sk., piemēram, *Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017. gada 13. aprīļa spriedumu lietā Nr.C30442415 8.6. punktu, kas ar Senāta 2017. gada 20. decembra lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, stājies spēkā*). Prasījums izsniegt dokumentus ir nesamērīgs, tas var apgrūtināt sabiedrības valdi, šādas dalībnieka tiesības un valdes pienākums nav noteikts ar likumu, tāpēc prasība uzlikt par pienākumu izsniegt dokumentus nav apmierināma un ir noraidāma.

Kritiski vērtējama apelācijas sūdzības iesniedzēja atsauce uz Komerclikuma 194. panta piemērošanu Komerclikuma komentāru izpratnē.

Apelācijas instances tiesas piekrīt pārsūdzētā sprieduma argumentiem par to, ka informācijas saņemšanas process nekādi nedrīkst traucēt valdes darbu. Šajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes argumentiem par to, ka atbildētāja neveic jebkādu darbību, atbildētājai nav piemērotu telpu, lai ilgstoši fiziski iepazītos ar dokumentiem, jo prasība ir noraidāma.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētājas prasītāja labā samaksātie tiesas izdevumi nav piedzenami, jo prasība noraidīta.

Civilprocesa likuma 42. panta otrā daļa noteic, ja prasību noraida, atstāj bez izskatīšanas vai ja prasītājs atsakās no prasības, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš piespriežami no prasītājas valsts ienākumos.

Tiesai radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,57 *euro* (*lietas 2.sējuma 2. lapa*) par tiesas dokumentu piegādāšanu. Ar maksājuma apliecinājumu Nr.11185 (*lietas 1.sējuma 8. lapa*) pierādīts, ka prasītājas samaksājis ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro*, tāpēc nesamaksātie ar lietas vešanu saistītie izdevumi 2,37 *euro* piedzenami no prasītāja.

[12] Civilprocesa likuma 204.[1] pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei.

[13] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa devusi pareizu juridisku novērtējumu iesniegtajiem pierādījumiem un piemērojusi pareizās materiālās tiesību normas, taisījusi pamatotu spriedumu prasību noraidot.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1], 432., 433., 434.panta, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

/pers. A/ prasību pret SIA /Nosaukums A/ un /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,37 *euro* (divi *euro* un 37 centi), kas iemaksājami kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ar ekonomiskās klasifikācijas kodu – 21499 un lietas numurs, vārds, uzvārds un personas kods.

Noteikt, ka dokuments, kas apstiprina tiesas izdevumu samaksu valsts labā, iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas kancelejā.

Noteikt, ka spriedums labprātīgi izpildāms 10 (desmit) dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro* Latvijas Republikas Augstākās tiesas, reģistrācijas Nr.90000068892, Valsts kases kontā Nr.LV83 TREL 8280 0100 0000 0.

Tiesnese	L.Gavare
Tiesnese	O.Blūmfelde
Tiesnese	I.Celmiņa